

Abstrakt

Východiska: Souvislost psychických poruch a kouření je téma, o které se odborníci začali zajímat teprve v průběhu posledních několika let. V mnoha studiích byla prokázána vysoká prevalence kuřáků mezi pacienty s psychickými poruchami, kdy se jedná o zhruba dvojnásobně či trojnásobně vyšší počet, než je tomu u běžné populace. I přes tento jev je v České republice, především pak v ústavní péči, kouření pacientů s touto diagnózou spíše přehlíženo a mnohdy dokonce podporováno. Doposud neexistuje jednotný přístup personálu k zavedení potřebných, systematických programů, intervencí a edukací pro odvykání kouření. Personál v těchto institucích často vychází z přesvědčení, že tito pacienti nemají zájem o odbornou pomoc.

Cíl: Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit prevalenci kouření v Psychiatrické nemocnici Bohnice u pacientů se schizofrenií a depresí. Dílčím cílem bylo zjistit, zda, a jaká intervence je poskytována ze strany personálu a jaký je zájem pacientů o zanechání kouření. Dalším cílem práce bylo zjistit přístup zdravotníků a pacientů k intervenci pro odvykání kouření v nemocnici a následně prověřit současné využití ambulance pro pomoc při odvykání kouření v Psychiatrické nemocnici Bohnice.

Metodika: Bylo provedeno dotazníkové šetření mezi pacienty se schizofrenií a depresí. Dále byly provedeny strukturované rozhovory se zdravotníky a pacienty na příjmových odděleních a odděleních následné péče. Dotazníky v anamnestických listech se vyplnily se všemi 538 přijatými pacienty za období od září 2017 do ledna 2018. Rozhovory byly provedeny na 3 odděleních akutní péče a 4 odděleních následné péče s 12 zdravotníky a 8 pacienty. Před rozhovory byli všichni informováni o anonymitě a účelu dotazování. V prvním případě se jedná o kvantitativní výzkum a analýza dat byla provedena v tabulkovém procesoru MS Excel. V druhém případě se jedná o kvalitativní výzkum formou strukturovaných rozhovorů, kdy výsledky byly prezentovány jako text.

Výsledky: Prevalence pravidelného a příležitostného kouření mezi respondenty byla 44,79 %. Zájemců o zanechání kouření bylo 15 %. Intervence ze strany zdravotníků nebyla z 29,64 % žádná, v 5,3 % byl pacientům předán leták s informacemi o škodlivosti kouření, v 2,6 % byla nabídnuta náhradní terapie nikotinem. Ve 43 % nebyl zdravotníky zadán žádný typ provedené intervence, je možné se tedy pouze domnívat, zda intervence proběhla nebo nikoli a pokud ano, tak jaký typ, protože u této otázky nebylo zdravotníky zaškrtnuto žádné pole. U 18 % pacientů byla provedena krátká edukace a 0,4 % pacientům bylo doporučeno navštívit ambulanci Ameta. Provedenými rozhovory měly být zjištěny informace o postoji zdravotníků a pacientů k intervenci kouření v Psychiatrické nemocnici Bohnice. Byly zjištěny skutečnosti, které zde komplikují intervenci. Jedná se o překlady pacientů z příjmových oddělení na oddělení následné péče. Vysoká benevolence ze strany nemocnice a vedoucích pracovníků. Velké množství volného času, který pacienti vyplňují kouřením namísto toho, aby se věnovali plnohodnotnějším terapeutickým aktivitám. Malé povědomí o existenci a zaměření ambulance Ameta.

Závěr: V práci se podařilo zmapovat prevalenci kouření mezi pacienty se schizofrenií a depresí za dané období a aktuální vytíženost a využití ambulance Ameta. Vzhledem ke zjištěným informacím, byly navrženy možné změny především v přístupu osob, které se podílejí na intervenci kouření. Vzhledem k prokázanému vysokému počtu kuřáků mezi těmito pacienty bylo zřejmé, že reálná dostupnost péče neodpovídá její vysoké potřebnosti. Do budoucna by bylo vhodné se zamyslet nad změnami pro lepší proveditelnost intervence s následným snižováním počtu kuřáků s psychiatrickými diagnózami.

Klíčová slova: závislost na tabáku, schizofrenie, deprese, intervence kouření, léčba